

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben na. noz. nardva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, április 23.

Egy ragyogó pont a többi közül.

Nagyon értjük azt az igaz lelkesedést, azt a határtalan tetszést, mely a bibornok püspök beszédéből keletkezve, ma is hatása alatt tartja a várost.

Sokszor halljuk magas niveaujú beszédeit katedrális szöszkéről. Gyöngéd, tiszta hangja szét árad a hatalmas boltívek alatt, de el nem vész csak egy szava sem, mert nincs egy sem a zsufolt hallgatóság között aki csak egy köhécseléssel is megzavarná, — papsága, hivi csodáló tisztelettel lesik ajkairól a szót. — Szónoknak született.

Nehezebb politikai szünetek állanak be, vagy az egyház igazait kell védeni? Ismét feltűnik a bibornok neve a hírlapok hasábjain, ismét hangzik szava a törvényhozók között, s mint székhelyén ragaszkodó hivi, éppen oly figyelemmel hallgatja a főrendi ház magas gyűlése is, és igazságért küzdő beszéde mély bölcseségű érvei előtt tisztelettel hajolnak meg. — Vezérré teszi fenomenális tehetsége. Természettudósok tartják gyűlésüket, ő beszédet tart nekik s a szaktudósok bámulnak ismeretein s a könnyedségen, melylyel azt meggyőzően előadja. Ovációkban törnek ki — s elviszik a híret messze. — Tudóssá tette szorgalma.

Össze gyűl a nemzet virága. Üde fiatalossággal népesedik meg a város. Tűz a lelke mindeneknek, tiszta tűz, mely az ideálokért tud lángolni, melyet nem szennyezhetett még be az érdek füstje.

Tűz az ifju lélek, mely melegével sok-

szor nagy eszméket érlel, de sokszor gátat törve lángba borítja a társadalmat s felperzseli mind azt mit elő talál — a burjánt vagy templomot, a bűn fészket, vagy békés tűzhelyt egyaránt. Igaz eszményre, való ideálra van szüksége az ifjakkak, melyért hevüljenek. A bibornok leszáll közéjük, benne is ég a láng minden nagy és nemesért. Nem oly perzselő erővel ugyan mint az ifjúságban, de főpapi állásával megszentelve, mint az oltárra helyezett veszta tűz, tisztán — kiolthatatlanul.

Ez oltár tűzből vett ő egy parazsat s megszentelte vele az ifjúság lelkesedésének lángját — saját bölcs vallás és hazaszeretetével — az ifjúság ideálját. A mód, melylyel ezt véghez vitte, fejti meg a páratlan sikert. Mint szónok nagy híru lett, mint tehetség előtt meghajlik mindenki, mint tudósnak bámulattal adóznak, de gyöngéd — vallás és hazáért égő szíve teszi őt ellenálhatatlanná.

Azt akarjuk amit ő, midőn kívánjuk, hogy a lelkesedés ne csupán magas személysége, hanem azon eszmék iránt legyen állandó, melyeket az ifjúságra bizott. A ragyogó eszmék legfényesebb, legszébbike pedig, midőn a társadalmi tudományok művelésére hívja fel az ifjúságot.

Ha a hazáért lelkesülünk, lelkesülünk kell a népért is, melyet magába foglal a haza fogalma, mint gyöngyöt a gyűrű aránya. Ez a nép pedig nyugtalanodik. Hol innét, hol onnét hallszik lázongás hire. A nép azt mondja, hogy mindennapi kenyéréért küzd, a hivatalos jelentés agitáció eredményének hirdeti.

A mi népünkért, a mi fajunkért, a mi vérünkért kell itt utána nézni a dolognak. Van-e baj csakugyan? kik vagy mi okozza a bajt? van-e segítség a baj orvoslására?

Ha nincs, pusztuljon a baj oka, bár mik, vagy bár kik legyenek is azok, hogy élhessen a nép. Fel arra a dicső munkára, mely segít a népen, mely lehetővé teszi, hogy édes anyja legyen a haza mindenkihez ne *mostoha*.

Kevesen foglalkoznak még szociológiával. Sokan azt hiszik, hogy már a név is egyenlő a lázítással; — pedig ez a tudomány egyenlő a nép mindennapi kenyerével, — a sokszor hiányzó kenyérrel. A szociológia az a tudomány, mely senkitől elvenni, de mindenkinek megadni akarja a mindennapi kenyeret.

Malthus—Proudhon—Schulze—Delitel Marx—Lassalle felállították teoriájukat, de sikert nem tudtak felmutatni. Louis Blanc megalkotta teoriája szerint az államilag kezelt munkát — de nem sikerült. Ezer idealista ezer felét próbált — hiába. Mindezeknek az volt a hibájuk, hogy teoriájuk nélkülözötte az alapot. Az ember testével számoltak ezek, lelkét elfeledték.

Erre mutatott rá a nemes lelkű bibornok püspök, ezt ajánlotta az ifjúság fogékony lelkének, hogy a »vallás által szankcionált erkölcsi alapon« munkálódjanak a társadalom nehéz problémáinak megoldásán.

A szabadságot is az ifjúság lelkesedésének köszöni a nép, — szolgáljanak rá, hogy a biztos kenyeret is nekik köszönhessék.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A színes fotografálás problémája.

Giulio Lucasproni.

Azt hiszem, nem szükséges különösen hangsúlyoznom, hogy a fotografálás találmánya tudományunkba, művészetünkbe ipari, kereskedelmi s általában kulturéletünkbe minő csodálatos változást hozott, új korszakot nyitott; manapság néhány évtizede mióta a cinkographia a oly bámulatos olcsósággal (ha nem is valami tökéletesen) sokszorosítja a photographia termékeit, még inkább érezzük e találmány rendkívüli fontosságát. Azonban bármily tökéletességet ért is el a fotografálás, kivált az ugynevezett »száraz lemezek« föltalálása óta: (egy-két évtized) a tárgyak színét mind e napig nem képes reprodukálni, pedig mi a tárgyakat színek nélkül tökéletesen képzelhetjük el. Hogyne? hisz a szín a fényvel, árnyval oly szoros viszonyban van, hogy a színtelen kép a tárgyak árnyat, és homályt illető mibenlétét sem tükröztheti vissza. A kék ruha csak nem fehérré lesz a fotografian, a vörös keleténél sötétebb s a többi színárnyalatok is oly változást szenvednek, hogy az a hűséget nagy mértékben befolyásolja. Szőke haju egyének gyakran barnákká lesznek a fotografian. Végre hogy az arcznak színe, gyöngéd pirja vagy érdekes,

a halánték körül finom, alig észrevehető kéksége, a ruhák színpompája mind oly tényezők amelyek igen sokat változtatnak az illető személység általános benyomásán, azt hiszem, említenem se kell. A »színezett« fotografia tökéletlenségeit, élettelen, hűtlen voltát meg éppen szükségtelen bizonyítani. Se a stereoskop, a tömörítő se a legújabb, oly nagy divatba jött *kynematográf* e bajon nem segítenek bár ez utóbbi találmány már mozgást is varázsol a képekbe. Az a lencse, amely a bűvös lámpában már olyan amilyen, de színes képeket varázsol elének, a fotografálásnál nem képes állandósítani, fizirozni a tárgyak színeit.* A következő sorokban a »színes fotografálás« néhány módját adjuk elő. Az olvasó a közlendők-ből látni fogja, mennyire jutott e tekintetben a kutató emberiség.

Párisban *Becquerel* és *Lippmann* az ugynevezett »álló fényugarak« segítségével iparkodott a színes fotografálás problémáját megoldani. A világosság terjedését áradását tudvaleg a levegő hullámzásával, rezgésével szokás magyarázni, mely rezgéseknek száma a vörös, a sárga, kék, vagy zöld sugaraknál különböző. A színes fotografálásnál tehát ezek a sugarak, vagyis bármely tárgynak különböző színű sugarai nem közönséges fotografiai érzékeny lemeze esnek, hanem átlátszó érzékeny lemeze

* Másd »Dr. Ottó Warnatsch: Neue Erfindungen Deutscher Hausschatz Jahrg. 1897. 456 lap.

mely többszörös s mely mögött higany vagy ezüsttűkör van. Az érzékeny lemezekre áthatott fény sugar illetőleg fény sugarak tehát a tükörbe esnek s innen visszaverődnek az érzékeny lemeze; ugyanakkor azonban újabb meg újabb sugarak esnek az érzékeny lemezekre, amelyek a tükörből visszaverődő sugarakkal találkoznak s így jönnek létre az »állandó fényugarak«, amelyeknek következtében a lemezen a tárgy valóságos színeiben jelenik meg. Ilyenformán hozott létre *Lippmann* néhány színes fotografiat, a többek közt egy tányér szép gyümölcsöt, egy színes madárkát sőt egy tájképet is lefotografált, de csak úgy, hogy órákig állott az illető tárgy a készülék előtt s e mellett roppant nehéz munka volt.

A *Seebeck Pojtevin módszer* sem bizonyult sokkal jobbnak. Azon természettani igazságou alapul, hogy bizonyos anyagok bizonyos színű sugarakat elnyelnek másokat vissza vernek. Ilyen anyagokban való fürdetés által több lemezt készített, preparált, melyek körül egyik lemez csak a vörös, a másik csak a sárga, a harmadik csak a kék stb. fény sugarak iránt volt fogékony. Ilyenformán egy-egy kép több ilyen lemez segítségével készül, mint pl. a színnyomatok, hanem persze. ami a hűséget, tehát a fotografia főcélját illeti, azt ugyan nem igen éri el.

A legújabb a *dublini Jolly-féle módszert* *G. Warnatsch* így írja le: »Képzeljünk egy

A bibornok már évek előtt rendes tantárgyává tette a szociológiát s utána a kath. nagygyűlés kimondta, hogy a többi főhatóságok is felkéressenek az utánzásra. A papság ifjúsága már lelkesül az új tantárgy elveiért, foglalkozzék vele a Deák Szövetség nemes ifjúsága is — és biztos a diadal.

Oly vezér után, kit mindenki ilyennek ismer el — lelkesedve haladhat az ifjúság.

P—y.

Az országos magyar diák-szövetség kongresszusa.

— Második nap. —

Az O. M. Sz. kongresszusának második napján folytatta a megkezdett működést. A tegnapi egész délelőtti ülésezésekkel telt el, melyen sok heves vita is keletkezett, mert a »reform párt« azt kívánja, hogy a tanácskozásoknak ne csak papíron legyen eredménye, mint az az eddigi kongresszusok legnagyobb részén történt, hanem tényleg is. — A vaskalaposok azonban Pató Pál módjára meg vannak elégedve a jelen viszonyokkal s ez vezetett azután az összekocczanásra.

Általában a gyűlés lefolyása és a kongresszusi tagok túlnyomóan nagy számának magartatása azt a benyomást teszi ránk, hogy a még nem rég erősen liberális ifjúság mindjobban kezdi megtagadni az eddigi liberális érzelmeket s mindinkább a keresztény eszmék álláspontjára helyezkedik.

Olyan látvány ez, mint a gubóból kibontakozó pille vergődése, mely átfurta már magát börtöne falán, de még nem szabadult ki teljesen a sötét burokából. — Örömmel konstatáljuk ezt a jelenséget, mely élénken bizonyítja, hogy a liberális mus lejárt magát már a magyar ifjúságnál is. Fontos ez a körülmény, mert a történelem tanúsága szerint az ifjúság érzi meg minden időben leghamarabb az idők jelét s ha az valamely eszmétől elpártol, úgy nemsokára követi őt a nemzet zöme is. — A forradalmakat az ifjúság csinálja.

Legnagyobb rokonszenvvel és érdeklődéssel kísérik tehát a kongresszus tanácskozásait, mert ez az ifjúság fogja egykor a politikát csinálni Magyarországon.

üvegtáblát, amely egyik oldalán sűrű egymásmellett lévő különböző színű vonalakkal vagy pontokkal van borítva. Ez üvegtáblát egy érzékenylemezre helyezük s mindkettőt betesszük a készülékbe, e fotogr. kamarába. Azután fotografálunk. Az így készült *negatív* képről (amelyen fény és árny a valósággal éppen ellenkező módon vannak megosztva) egy átlátszó *pozitív* képet készítünk s ezt ép úgy fűdjük be a többszínű üveglemezzel, mint az előkbeni lemezt. Ha ezt a két lemezt a világosság felé tartjuk, színes képet láthatunk. Tudniillik a többszínű üveglapnak csak azon helyeit lehet látni, amelyek a fotografált tárgynak megfelelnek a többi helyeket eltakarják a pozitív lemez sötét részei. Persze ezen képeket sokszorosítani, tehát papírra vagy más tárgyra átvinni nem lehet. Csak korlátozott számú színnel lehet dolgozni s e mellett a színek tompábbak mint a valóságban. Mindazáltal úgy látszik, hogy ez a módszer praktikusabb, nagyobb jövőre számíthat, mint a többi. (Jahrbuch der Naturwissenschaften, 1895—96. 40 lap stb.)

A színes fotografálásnak főkérdése: hogy lehetne egy tárgy színeit az azzal szembeállított tárggyal közölni a fény behatása által? Ezt a problémát a természet megoldotta. Bizonyos pillangók bábjai t. i. azon tárgyak színeit veszik föl, azaz olyan színűvé lesznek, mint azon tárgynk, amelyeknek közelében vannak, pl. vörös színűvé lesznek, ha vörös kendőben tart-

A délutánt a hetek óta nagy érdeklődéssel várt atletikai és vivóversenyek foglaltak el. Mindkettő a borus és esővel fenyegető idő daczára igen jól sikerült s élvezet volt nézni az erőtel duzzadó ifjak izmos karját és küzdelmét, kik a »mens sana in corpore sano« elvét követve a nemes eszmék ápolása mellett a testi erő fejlesztésére is gondot fordítanak.

A tegnapi nap programját egy táncmulatság fejezte be, mely mintegy megnyitotta a nyári bálai saisonok korát. Hogy milyen eredménynyel, arról lapunk más helyén adunk tudósítást.

A mai napról szóló részletes tudósításunk a következők:

A délelőtti ülés.

Elnökök: *Sebesi* János és *Örlei* Dénes.

Több felszólalás és vitatkozás után a napirend első pontja tárgyalásához kezdett az ülés.

A diák almanachról.

Moldoványi Gyula előadó az 1891—92-ki diák jegyzőkönyvet veszi alapul előterjesztésénél. A kiadandó almanachnak tárgya lehetne a vizsgálatok és szigorlatok beosztása. Az almanach továbbá az egyes egyesületek életét tárgyalhatná. Az előadó a szépirodalmi részre is sulyt kíván fektetni. A könyv naptárral és szépirodalmi részszel bővítendő, ezért januárban kell megjelennie.

Száva Gábor (Pest) szintén szükségesnek tartja, hogy legyenek benne szépirodalmi cikkek, de ezeknek olyanoknak kell lenniök, a melyek az ifjúsággal foglalkoznak. Felszólítandók a kiválóbb írók, hogy írjanak az almanachba, de az ifjúságnak írjanak. Felveendő volna továbbá az, hogy az egyes főiskolákban milyen egyesületek vannak. Nagyon előnyösnek tartaná, ha az almanachban egy tájékoztató félélet közölnének az életpályákról. Az almanachnak megjelenési ideje szeptember volna. Beszél ezután a kérdés pénzügyi oldalairól.

Gergely György (Pest) egy szépirodalmi almanach és egy évi jelentés kiadását indítványozza.

Moldoványi Gyula ismételtén indítványára érdeklődéssel szólalt fel.

Száva Gábor az almanach módozatairól szól.

Joó Gyula az előadó indítványát ajánlja elfogadás végett.

Lukács Gyula azt indítványozza, hogy minden osztály bizonyos számú példány megszerzésére kötelezze magát.

jukazokat. Így lesznek bizonyos állatok környezetükhöz hasonló színűvé, úgy hogy rendkívül nehéz azokat észrevenni (védőszínek.) s ez állatkák így menekülnek meg ellenségeiktől. Összes találmányaink merő utánzásai a természet egyes műveinek. A fotográfiai »sötét kamra« berendezése ép olyan, mint a szemé. A rezezhártyán ép úgy támad a kép, mint a kamara hátsó falán. Helmholtz fölfedezte a zongorát az emberi fülben. Füleinkben 3000 finom szalag v. szálaecska van, melyek tökéletesen megfelelnek a zongora hurjainak. A fuvóhangszerek merő utánzatai a tudó, a légcső, gége, nyeldek lő berendezésének. A szív a maga kamráival, szelelőivel valóságos szivattyú.

Ez az »utánzás«, amelynek módját föltalálni mégis »eredetiség« leendő emberi fogalmak szerint, még eddig nem sikerült tökéletesen a színes fotografálásnál, de talán nem messze van az idő, midőn a tárgyak tökéletes színes képeinek előállítására nemcsak a festés útján lesz lehetséges, hanem a »gépies« fotografálás segítségével is. Valamint a fotografálás nem hogy ártott volna a művészetnek, de sőt a művészet remekeinek sokszorosítása által előmozdította azt, úgy a színes fotografálás se fogja kétségessé tenni a festészet hervadhatatlan babérjait.

Beszélnék még *Gonzsory* Béla és *Kazay Ditrói* Nándor (Kolozsvar) a napirendhez szólal fel. Megemlíti, hogy az előértekezlet kimondta, hogy a jegyzőkönyveket minden ülés elején felolvassák. Másrészt pedig az elnök a tegnapi ülésen bejelentett, hogy meg fogja tenni bejelentését, holott azt nem tette meg. Beszél ezután arról, hogy az ülés elején a napirendhez akart szólani, mire az elnök rendretasította. Határozati javaslatot nyújt be, mondja ki a kongresszus, hogy nem teszi magáévá az elnök ezen eljárását.

Krenner Miklós *Ditrói* határozati javaslatához nem járul. Ezt az elnöknek nem is kell tárgyalás alá bocsátani.

Ditrói csak azt kéri, hogy az elnök rendretasítását megintésnek minősítse.

Sebesi elnök: Visszavonásnak nincs helye. Az előadó javaslatát erre az almanachra vonatkozólag elfogadták.

Következik

a jegyzőkönyv felolvasása.

Ortmann Albert felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, melyen némi módosítást ejtenek meg.

Az elnök jelentése.

Sebesi elnök csak a f. é. elején foglalta el az elnöki széket. Tevékenységét azzal kezdte meg, hogy a kecskeméti kongresszus jegyzőkönyvének ügyeit elintézte; az Egyetemi Lapokról volt már szó; a mensa akadémiát Budapesten megnyitották; az University Extensionra bizottságot szervezett; az alapszabályokkal holnap foglalkozik a kongresszus; végre beszél az ifjúság testi nevelése körül kifejtett működéséről. A magyar ifjúság társadalmi pozíciójának miveltésére törekedett. A szövetségi zászló beszerzése korai lett volna, mert az alapszabályok még nincsenek jóváhagyva. (Eljenzés.)

Ditrói kéri az elnököt, tegyen jelentést azokról a dolgokról, a melyek *Herczegh* Béla a volt elnök bukásához fűződnek.

Sebesi kijelenti, hogy *Herczeget* nem a nemzetiségi kérdés buktatta meg.

Ditrói tudomásul veszi az elnök kijelentését, mire a kongresszus *Herczegnek* és *Sebesinek* köszönetet szavaz.

Száva Gábor bővebb felvilágosítást nyújt arról a határozatról, melyet a kecskeméti kongresszus hozott, hogy t. i. a nemzetiségi ifjakhoz felhívás intéztessék. Ő ellene volt ennek akkor is. de *Herczegh* Béla indítványát fogadták el. Ellene volt ennek azért, mert a határozat napja előtt egy héttel a nemzetiségi ifjúság összegyűlt Budapesten — természetesen »egy vacsorára«, de voltaképen a magyar állam supremacziája ellen demonstráltak. S most ezek után egy héttel e hazaárulókhoz egy felhívást bocsátani, hogy »jertek keblünkre« — ez határozottan nagy könnyelműség volt.

Sebesi kéri a jelentést tudomásul venni s az ülést 5 perczre feloszlatja.

5 percz szünet.

Az ifjúság és a politika.

A szünet után az alapszabályok tárgyalása vette kezdetét, vagyis a tárgysorozat 7-ik pontja. Előterjesztők voltak: *Krenner* Miklós és *Herczegh* Béla.

A tárgyalás egészen simán ment a 4-ik pontig, melyben ugyanis az van, hogy az ifjúságnak minden politikától mentnek kell lenni. E tárgy lapunk hasábjain a minap már volt fejtegetve.

Krenner Miklós megtartandónak véli a 4-ik szakaszt s pártolja a szakasz intenczióját.

E tárgy roppant éles vitát provokált, melyben többen az ifjúság politikai öntudata mellett törtek pálczát. Az ülés minden határozat nélkül oszlott fel az általános zivajban egy óraker.

Holnap 9-kor folytatják az ülést.

A mai nap programja

Ma délelőtt 9 óraker kezdődő rövid ülés lesz, mely 1/2 11-ig fog tartani. Délelőtt 11 óraker kezdődik a mai program legérdekesebb mozzanata a »Csarnok«-ban rendezendő *matinée*, melynek élvezetes műsora bizonyára Nagyvárad elit közönségének színeljéjét egybe fogja gyűjteni. A Csarnok nagy termébe.

A műsor a következő:

1. Megnyitó beszéd, tartja *Puskás L. Béla*, a vizsgáló bizottság elnöke.
 2. Áld meg Isten, áld meg a hont, éneklé a városi dalárda.
 3. A „magyar ifjúsághoz“ írta és szavalja *Abrányi Emil*.
 4. Részlet „Igmándi kis pappól“, éneklé *Székely Imre és Pintér Imre* az arad-nagyvárad színtársulat tagjai.
 5. Költemények. írta és felolvassa: *Szabolcska Mihály*.
 6. „Nedda madárdalla“, a Bajjazókból, éneklé *Székely Irén* az arad-nagyvárad színtársulat tagja.
 7. „Árnyék“ írta *Ditróiné M. Mari*, szavalja *Ditrói Nándor*.
 8. Magándalok, éneklé *Pintér Imre* az arad-nagyvárad színtársulat tagja.
 9. Felolvasás, tartja *Lovassy Andor*.
 10. Szózat, éneklé a városi dalárda.
- A jegyek ára 1 frt 50 kr és 1 frt.

*

Délután 3 órakor a nagyvárad kir. jogakadémia ifjúsága a kongresszusi tagok tiszteltére a bankettet rendez, amelyre a nagyközönséget is szívesen látják. Egy teríték ára 3 frt.

Este 6 órakor zárulés lesz, melyben egyúttal határoznak a felett is, hogy a jövő évi kongresszust melyik városban tartásák.

Este a vendégek elutaznak.

Dr. Schlauch Lőrincz felszázados jubileuma.

— A bibornok adománya. —

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok arany-miséje alkalmából, mint már írtuk, újabb száz ezer forint adománnyal növelte a hat évvel ezelőtt egyházi és tanügyi czélokra tett százezer forintos alapítványát.

E nagy összegű adomány mellett Nagyvárad humánus, jótékony egyesületeiről, intézeteiről sem felejtkezett meg a nagynevű, jótékony egyházfejedelem. Tegnap a következő jótékony adományokat tette áldozásának 50 éves emlékére:

1. Nagyvárad város polgármesteri hivatala kezeihez.
 - a) 20 szegényebb sorsu nagyvárad iparosmester között 100—100 koronájával leendő kiosztás végett 2000 korona.
 - b) a nagyvárad iparosok menházának 400 korona.
 - c) a nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztárnak 400 korona.
 - d) a nagyvárad ipartestületi betegsegélyző pénztárnak 400 korona.
2. A Szent-Vincze (Nogáll) intézet irtalmas nővéreinek 800 korona.
3. A várad-velencei irtalmas nővéreinek 800 korona.
4. A várad-újvárosi irtalmas nővéreinek 800 korona.
5. A helybeli nőegyletnek, házi szegényei között leendő kiosztás végett 800 korona.
6. A nagyvárad izraelita nőegyletnek 400 korona.
7. A nagyvárad városi tüzoltó egyesületnek 500 korona.
8. A nagyvárad önkéntes tüzoltó egyesületnek 500 korona.
9. A nagyvárad koldusápoló intézetnek 400 korona.
10. A helybeli rendőrök között leendő kiosztás végett 400 korona.
11. A nagyvárad első általános munkás-betegsegélyző egyesületnek 400 korona.

Összesen: 9000 koronát.

*

A bibornok jubileuma iránti országos érdeklődésnek az is egyik tanujele, hogy a fővá-

rosból a nagyobb napilapok külön tudósítokat küldenek le a jubileumi napokra s a képes heti lapok és havi folyóiratok pedig a helyszínen felvett fényképekben fogják reprodukálni az ünnepély kimagaslóbb pontjait. A legelőkelőbb folyóiratok egyike a „Magyar Szalon“ pedig külön füzetet ad ki a jubileumra, mely egészen a bibornok személyének lesz szentelve.

Az érdekes füzetbe a magyar főpapok, miniszterek s a közélet számos előkelősége fog irni a bibornokról. A füzetet számos kép, autograph és faximile fogja díszíteni.

A Kommandáns-rét nem eladó.

— A káptalan válasza. —

Nagyvárad város törvényhatóságának legutóbbi közgyűlésén ismét szóba került a vásárterek összpontosítása a Kommandáns-rétre s kimondotta a törvényhatóság, hogy a város egyezség útján vagy ha másként nem lehet, kisajátítás által szerezzék meg a Kommandáns-rétet. A város részéről egy bizottságot küldtek ki ennek a keresztül vitelére.

A közgyűlés ezen határozatáról értesítettek a káptalant s egyúttal felhívták, hogy a tanácskozással szintén küldje ki képviselőjét.

A I. sz. káptalan a megkeresésre tegnap a következő átiratban válaszolt:

A tek városi tanácsnak

Helyben.

Folyó évi 6865. sz. a káptalanunkhoz intézett becses megkeresésére válaszólag értésére kívánjuk hozni a tek. városi tanácsnak, hogy amint azt már évekket ezelőtt is tudomására hoztuk, — káptalanunknak a Kommandáns-rétre gazdasági és háztartási szempontból feltétlenül szükségére lévén, azért nem eladó sem Nagyvárad városának, de másnak sem; káptalanunk kommandáns-réti birtokából mindössze a Gilányi-sor és a belényesi út mellett a Csillag városig elterülő részt 4 hold és 1510 négyszögöl területtel határozta el már előzőleg kinyert felsőhatósági engedély alapján eladatni, mint ezt a tekintetes tanácsnak udvariasságból be is jelentettük, a mely terület eladása által míg egyrészt a város fejlődésére ott alkalmat nyújt káptalanunk, másrészt megvalósítandja azon czélját, hogy az ott elterülő többi birtoka az emberek és állatok becsapásaitól és kártételeitől meg lesz ezentul oltalmazva.

Tudomására kívánjuk végül hozni a tek. tanácsnak azt, hogy ezen 4 hold és 1510 négyszögöl területnek egészben, esetleg részletekben való eladása már bevégezett tény, az eladást káptalanunk már közhírré is tette, s így nem tarthatta káptalanunk szükségesnek bizottságot küldeni azon czélból, hogy az eladást illetőleg a városi küldöttséggel tárgyalásba bocsátkozzon.

Kelt Nagyvárad, 1897. április 20-án tartott törv. ülésünkben.

A nagyvárad I. sz. káptalan képviselőjében

Nogáll János
prépost.

Ez erélyes, férfias hangú átirat nem a város megkeresésének, mint inkább a közgyűlésen egyesek által hangoztatott feltevéseknek a viszhangja.

Tulajdonképen az eladási szándékot be sem kellett volna jelenteni, mert mint saját tulajdonát a káptalan felsőbb engedélylyel, de a város megkeresése nélkül eladhatja a Kommandáns-rétet részben vagy egészben.

S mit tett a város, persze csak tervezetben? Új vonalakat állapított meg, utcákat hasított ki, az eladó területből, hogy milyen jogi alapon, azt bajos volna kitalálni.

Az építési engedély megadása, majd an-

nak idején, a város joga leendő, de csak annyiban, hogy utca vonalat megállapíthat; de más tulajdonának a parcellázása; vagy minden megtérítés nélkül uttest kihatása nincsen jogában. Az építési engedély is csak közbiztonsági és közegészségi szempontból jöhet elbírálás alá s e tekintetben is ott a felettes fórum.

A mi a kisajátítást illeti, ám próbálják meg, de megjósolhatjuk előre, hogy a város, vagyis inkább, akik olyan nagyon akarják, nem fognak czélt érni.

Azt hisszük, hogy már most eldőlt a vásártér Kommandáns-rétre összpontosításának kérdése.

Nem lesz belőle semmi.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

April. 22-24. Orsz. diák kongresszus Nagyváradon.
April. 25. Nagyvárad munkás betegségélyző pénztár közgyűlése a Zöldfában d. u. 2 órakor.
Május 2. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok arany-miséje.

* Nagyvárad város tisztelgése Nógáll püspöknél. Nagyvárad város áldott lelkű jótévőjének: dr. Nógáll János felszentelt püspöknek kitüntetése a II. oszt. vaskorona-renddel város szerte őszinte örömmel találkozott; az évtizedekre terjedő jótékonyosság legfelsőbb elismerését látják a királyi kegy jól kiérdemelt megnyilatkozásában. A hálát és a kiváló főpap iránti szeretetet tolmácsolják a tisztelgő küldöttségek, akik a kitüntetés hírére tömegesen sietnek az agg egyháznagyhoz. Tegnap délben Nagyvárad város tanácsa nevében Rác Mihály hely. polgármester, Papp János tanácsos és Dús László v. főügyész tisztelgtek Nógáll János püspöknél, mint Nagyvárad város díszpolgáránál. Rác Mihály tolmácsolta a tanács örömét a kitüntetés felett, mely Nógáll személyében Nagyváradot is érte. Felemlítette jótékonyosságának egész lényét, a melylyel a késő utókor is mély hálára kötelezte s melynek áldását Nagyvárad századokig hirdetni fogja. Az Isten tartsa meg jó egészségben még hosszú évekig városunk díszére, a szegények gyámolítására. — Az apostoli lelkű főpap kegyes szavakkal köszönte meg az üdvözlést s jó ideig szívélyesen beszélgetett a küldöttség tagjaival.

* A kath tanítók a bibornoknál. A nagyvárad róm. kath tanítók folyó hó 23-án délután 5 órakor értekezletet tartottak a dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur ő Eminentiaja aranymiséje alkalmából hódolatnyilvánításra bejövő kartársak elszállásolása tárgyában. Megalakították a rendező-és elszállásolási bizottságot, elnökké nagy lelkesedéssel: Stark Gyula igazgató-tanítót választották s maguk között 17 tanítónak lakást biztosítottak, megállapították hogy május elsejére, azaz a tisztelgés napjára a bankettet adnak mérsékelt árú terítéssel. Bizalommal kérik ez uton is kartársaikat, hogy az ünnepélyen leendő részvétüket minél előbb bejelenteni sziveskedjenek Stark Gyula igazgató-tanító-nál (Fő-utca 819 sz.) hogy a bizottság a kellő számu lakásokról idején gondoskdhassék.

* Az M. D. O. emlékoszlopa a Gerlachfalvi csucson. A Magyar Turista Egyesület egyetemi osztálya körében igen szép és hazafias terv merült fel, a melyhez való hozzájárulása a turista egyetel kiküldöttje a kongresszus legközelebbi ülésén teszi meg előterjesztését. A terv az, hogy a magyar királyság 900 éves fennállása emlékére a Magas Tátra hegység legmagasabb csucsan a 2663 méter magas

gerlachfalvi csucson a magyar nemzeti állam symbolumát képző apostoli kettős keresztet állítsák fel, mely 7—10 méter magasra tervezetik s így mesziről is látható lesz, ennél fogva az emlék jelentősége még inkább fog emelkedni.

*** Vizsgálatok a főgymnáziumban.** 1. A helybeli kath. főgymnáziumban a VIII. osztályos tanulók évvégi vizsgálatait május hó 5. 7. 10. és 12-én tartják meg. 2. A VIII. oszt. magántanulók írásvizsgálata május 12-én, a szóbeli pedig 13-án lesz. Nagyváradon, 1897. április 24. Az igazgató ság.

*** A rézbányai kirándulás elmarad.** A Rézbányára tervezett kirándulás a M. D. Sz. részéről, mint értesülünk elmarad, helyette azonban a Szent László- és Félix-fürdőket keresi fel az ifjuság. Megemlítjük még ehelyen, hogy a mai banket nem három, hanem délutáni két órákor lesz, hogy a 4 órai vonattal elutazó vendégeknek idejük legyen a pakolásra s az állomásra való kimenetelre.

*** A keleti expedíció hazaérkezése.** Propper N. János igazgató vezetése alatt, tegnap éjjel érkezett haza a keleti expedíció. A vasutnál, a kereskedelmi iskola növendékei fogadták a haza érkezőket, kik a legjobb kondícióban vannak s büszkén meséltek társaiknak a hosszú utazásról. Tegnap aztán általános pihenés volt, ma már azonban megkezdődnek a rendes előadások. Az expedíció nagy része Budapesten elvált a váradiaktól s kiki hazautazott városába.

*** A tegnapi toaszthoz.** Felkérteünk annak kijelentése, hogy Halász Lajos a M. D. Sz. e hó 22-én tartott bankettjén elmondott toasztjában dr. Schlauch Lőrincz bíbornokot, nem mint a reakció előharcosát, hanem mint a szeretet felkent főpapját éltette ezt azonban hallani éppenséggel nem lehetett.

*** Egy derék katona a bureauban.** A király okányi Szilávy Béla ezredes a budapesti 1. számú honvéd gyalogezred parancsnokát ezen alkalmazása alól való felmentése és ezen ezrednél létszámon felül való helyezése mellett a honvédelmi miniszterium II. ügyosztályának vezetőjévé nevezte ki. Szilávy Béla, ki alig pár éve távozott el Nagyváradról, kedves emléket hagyott maga után városunkban s nagyszámu ismerősei és tisztelői bizonyára örömmel fognak értesülni újabb kitüntetéséről.

*** Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük; Özv. Varga Gáborné szül. Simonits Karolina és gyermekei, Simonits Ida, Simonits Ferike férjezett Buhl Emilné és gyermekei, Nyilas József és neje, özv. Posypisch Pálné szül. Nyilas Mari és gyermekei, özv. Barabás Menyhértné szül. Nyilas Róza és gyermekei szomorodott szívvel jelentik, felejtethetetlen forrón szeretett anyjuk, nagyanyjuk, dédanya és néhai testvérüknek özv. Simonits Jánosné született munkácsi Nyilas Ágnesnek folyó évi április hó 23-án déli 12 órákor életének 71-ik évében hosszas szenvedés után történi gyászos elhunytát. Az elhunytak hült tetemei f. hó 25-én d. u. 4 órákor fognak a Kőfaragó-utca 825. számú házából a római kath. anyaszentegyház szertartása szerint a váradi-olaszi-i sirtkertben örök nyugalomra tétetni; az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 28-án reggeli 10 órákor fog a váradi-olaszi-i plébánia templomban az egék Urának bemutatni. Kelt Nagyváradon, 1897. április hó 23-án Áldás és béke lengjen a drága hamvak felett!

*** A vörös május.** A szociálisták kalandáriumban az egyetlen vörös nap május elseje. A magyar szociálisták is készülnek megünnepelni e napot. Nálunk most még nyugodtan mulik el május elseje. A belügyminiszter már leküldte szokásos rendeletét, melyben felhívja a hatóságot, hogy szigoruan ügyeljen fel a szociálista mozzanatokra. A május elsőre tervezett munkás-gyűléseket ellenőrizze s ha veszélyt, szociális izgatást lát tiltsa be, osszlassa fel a gyűléseket. Felelősség mellett éberségre utasítja a hatóságokat.

*** Köszönetnyilvánítás.** Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur ő Főmagassága f. év május 2-án a mindenek Urának bemutatandó arany miséje alkalmából a helybeli koldus-ápoló és figyermek menedék ház egylet javára kétszáz forintot nagy lelküleg kegyeskedett ajándékozni. — A mely nagy kegyesajándékozásáért az intézeti elaggott és munkaképtelen mind két nemű koldusok és árva figyermek nevében — kik ő Eminenciájára hosszú és boldog jóléteért naponkinti buzgó imáikban kérik az irgalmasság Atyját — legmelegebb hálás köszönetét nyilvánítja. Nagyvárad 1897. április 23. az egyleti igazgatóság.

*** Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk Gróf Ráday Gábor zsákai birtokos hosszas szenvedés után, kiszenvedett. Az elhunyt teljesen visszavonult a közélettől és birtokán töltötte utolsó napjait. Temetése ugyanott lesz megtartva ma délután. Tisztelői közül többen elutaztak zsákára, hogy jelen lehessenek az elhunyt végtisztességén.

*** Áthelyezés.** Weisz Albert százados kezelő tiszt a brassói 24. sz. honvéd-gyalogezredtől a nagyvárad 4. sz. honvédezredhez lett áthelyezve.

*** Eljegyzés.** Recht Ignác nyug. rendőr alkapitány kedves leányát: Recht Sarolta kisasszonyt eljegyezte Abrányi J. Jenő a „Budapesti Napló” kiadóhivatalának tisztviselője.

*** A tegnapi tragédia sebesültje.** A kórházból vett értesülésünk szerint, Kiss Józsefné állapotában, jelentékeny javulás állott elő. A golyókat eltávolították sebeitől s láz és műtét után tetemesen csökkent. Ennek folytán, az orvosok véleménye szerint ma már lehetségessé válik a kihallgatás. Kiss Józsefet a hulla házában Sarkady József rendőrbiztos jelenlétében felboncolták s ma délután fogják eltemetni.

*** A miniszter pirostojása.** Egy temesvári újság írja a következőket: Tíz évvel ezelőtt halt meg Csákován Schulhof Lajos bírósági irnok egy özvegyet hagyva maga után két kiskorú árvával. Az özvegy nő helyzete vigasztalan volt, annál is inkább, mert nem számíthatott férje után nyugdíjra. Temesvárra költözött tehát be két kis gyermekével a hol nyomoruságosan tengette tovább életét. Éjjel-nappal a varrógép mellett ült és arca verejtékével kereste meg mindennapi kenyerét. A tíz hosszú esztendő alatt a gyermekek felcseperedtek és egyedüli örömét képezték a szegény asszonynak. Főleg a gymnázium második osztályát látogató 12 éves fiu tett szép előmenetelt a tanulásban. Az anya azonban nem volt képes neveltetésére többet áldozni és előbb-utóbb valami gyakorlati pályára kellett volna adni a tehetséges gyermeket. Ebben a kétséges helyzetben az az ötlete támadt, hogy levelet ír a város képviselőjének báró Fejérváry Gézának, hogy eszközöljön ki fia számára a kultuszminisztertől valami stipendiumot. Képviselőnk legott egy meleghangu levélben értesítette a szegény anyát, hogy beszélt a stipendium végett a miniszterrel, de nem tudja lesz-e közbenjárásának eredménye. És a napokban megjött a kultuszminiszter levele is, melyben arról értesíti a tanuló anyját, hogy fiának tanulmányai folytatására 210 frtos ösztöndíjat adományoz, melyet a temesvári adóhivatalnál vehet fel. Ez volt a miniszter pirostojása a nyomorral küzdő Schulhof család számára.

*** Érdekes eljegyzés.** Körözstarján közelében szép családi ünnepély volt a napokban Rozik József házában. Rozik Katalin (17 éves), Mariska (19 éves) és Róza (20 éves) három szép leány együtt tartották eljegyzésüket. A három testvér az esküvőjét is egyszerre fogja pár hét múlva megtartani.

*** Távollévő hadkötelesek puhatólása.** Az ideai főszorozástól az egész országban sokan maradtak el. A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz s ezek között Biharmegye és Nagyváradhoz, a melyben felhívja a hatóságokat, hogy úgy az ideai, mint a korábbi években a sorozástól tá-

vol maradt hadköteleseket szigoruan puhatólják s ha feltaláltnak, a sorozó bizottság elé állítsa. Jelentést kíván továbbá arról, hogy június hó végéig hány ilyen távol maradt hadkötelest állítottak pótsorozás elé.

*** Véres verekedés.** Hatalmas kis verekedést rögtönzött tegnap Halász utczán egy hordár és egy ács legény. Egy kisebb kiadásu háborunak is beillett, melyben az egyik fél súlyosan megsebesült. A vasuti hordárt Sipos Józsefnek hívják s a ház körül előfordult csekély rendetlenség miatt támadta meg Bakamazi László ácssegédét. Csúnyán össze kaptak és Sipos egy fejszét kapott elő és azzal főbe vágta Bakamazit. A sebesültet azonnal elborította a vér és águltan rogyott össze. Az esetről azonnal hírt adtak a rendőrségnek s nyomban elfogták a veszedelmes hordárt. A sebesültet gondos orvosi gyógykezelés alá vették.

*** Egy csapos legény proviziója.** Münchenben ismét panaszkodnak amiatt, hogy az udvari sörházban mily rosszul mérnek. A müncheni »General Anzeiger» kiszámítja, mennyi marad pl a Hofbräuhaus csaplárosának, ha egy liter helyett csak háromnegyed liter mér ki. A Hofbräuhausban naponkint kerek 70 hektolitert mérnek ki. Ha litterét 22 fillérrel számítva, a negyedliter 5¹/₂ fillérrel számítjuk, amivel a vendégeknek a rossz kimérés következtében többet kell fizetniök, ez naponkint 385 márkát, vagy havonkint 11.500 márkát tesz, ami 138.600 márká évi mellékjövdelemmel egyenlő. Az ily mérest különben Budapesten is jól értik s hozzá még a rosszul mért nem is oly jó, mint a müncheni Hofbräuhausban.

*** Szédelő pinczér.** Tegnap egy Alacs Ferencz nevű, rongyos ruhába burkolódzott expinczér érkezett városunkba s gyanus magaviseletével, magára hívta a rendőrség figyelmét. Kisült, hogy egy boltot akart feltörni az éj folyamán, de a rendőrség, — mielőtt a tetet véghez vihette volna, a csavargót — elfogta.

EGYESÜLETEK.

A »Réti Népkör» közgyűlése. A nagyvárad 1. számú honvéd gyalogezred parancsnokát ezen alkalmazása alól való felmentése és ezen ezrednél létszámon felül való helyezése mellett a honvédelmi miniszterium II. ügyosztályának vezetőjévé nevezte ki. Szilávy Béla, ki alig pár éve távozott el Nagyváradról, kedves emléket hagyott maga után városunkban s nagyszámu ismerősei és tisztelői bizonyára örömmel fognak értesülni újabb kitüntetéséről.

S P O R T.

Az athletikai club viadala.

Az eget beborító sűrű fellegek, melyek közeli esőt jósoltak s a beálló hűvös szél miatt, mely azonban nem volt képes szétkergetni az égbolt sötét szürke burkolatát, nem gyűlt ugyan annyi közönség egybe a Rhédey kerti sporttéren a »Magyar Athletikai Club» által rendezett viadalra, a mennyit várni lehetett volna, de így is előkelő és meglehetősen számú, különösen női közönség jelent meg végig nézni az új herkulések mérkőzését.

A jury a következőkép alakult meg.

Elnök: Dr. Beöthy László főispán, jegyző: Halász Lajos.

T a g o k: Mezey Mihály (verseny-intéző), Szunyogh Péter, lovag Wertheimstein Alfréd, Szunyogh Lóránd, Des Escherolles Kruspér Sándor, Fléischhacker Gyula (indító), Dr. Dési Géza (célbíró), Glatz Antal (térmérő), Puskás L. Béla, Küttel Vilmos, Sztankovits Szilárd (időmérő), Báró Chappon Samu, Konrad Jenő, Sebesi János Miklós, Dr. Porteleki László.

A versenyen az athletikai club szabályai voltak érvényesek.

Három órákor kezdődött meg a nemzeti

lobogókkal feldisztatott Rhédey kerti nagy köröndben az érdekes viadal.

Az érdeket különben növelte az is, hogy Nagyváradon nem igen volt része a közönségnek ilyenben.

A versenyek sorrendje s a nyertesek sorrendje a következő:

I.

100 yardos síkfutás.

Neveztek: Réthy Pál budapesti tudományegyetem (1), Nuber Gusztáv bp. t. e. (2), Zachar István bp. t. e. (3), Mészáros Pál bp. t. e. (4), Kiss Elemér bp. műegyetem (5), Hollósy Tibor (6).

Első lett: Zachar, második Kiss Elemér, harmadik Ehrlich.

II.

Sulydobás 7¹/₄ kilogramm golyóval 2 m. oldalú négyzetből.

Neveztek: Réthy Pál bp. t. e. (1), Zachar István bp. t. e. (3), Ujvári Cseh Ödön bp. m. e. (7), Czeglédy István bp. t. e. (8), Ehrlich Jenő bp. t. e. (9), Maróczy János nagy. j. a. (10). Garzsó.

Első: Réthy 10 m. 40 cm., második: Garzsó 8 m. 76 cm., harmadik: Maróczy 8 m. 35 cm.

III.

1 mértföldes síkfutás (1609 m.) a pálya 7-szer körül.

Neveztek: Réthy Pál bp. t. e. (1), Nuber Gusztáv bp. t. e. (2), Ujvári Cseh Ödön bp. m. e. (7), Ehrlich Jenő bp. t. e. (9), Boros Benő (11), Vladár Viktor bp. t. e. (14). Mészáros P. Első Mészáros, második Vladár.

IV.

Távolgrás (földről).

Neveztek: Nuber Gusztáv bp. t. e. (2), Zachar István bp. t. e. (3), Ujvári Cseh Ödön bp. m. e. (7), Czeglédy István bp. t. e. (8), Ehrlich Jenő bp. t. e. (9), Sárkány Ernő bp. eperjesi j. a. (12).

Első: Zachar István 563 cm., második: Ujvári Cseh Ödön 512 cm.

Ezután dr. Porteleky László a M. A. C. tagja mutatott be bunkó és tányér gyakorlatokat.

A bunkó nem más, mint egy 8 kilós golyó egy k. b. 1 mtr. hosszú vaspálcán, melyet dr. Porteleky hatalmas karjaival a feje fölött többször nagy erővel megforgat s aztán elhajtja magától. Rémes consternatiót keltett azonban a nézőközönségben a mester azon kijelentése, hogy a hajtásnak nem kell, hogy határozott iránya legyen.

A tányérvetésben ketten: dr. Porteleky és Réthy gyakorolták magukat. E tornajáték nagyon hasonlít a görögök kedvelt játékához a diszkoszhoz.

Ezután a verseny így folyt tovább:

V.

1¹/₄ mértföldes síkfutás (402¹/₄ m.)

Neveztek: Nuber Gusztáv bp. t. e. (2), Kiss Elemér (13), Mészáros Pál bp. t. e. (4). Első: Kiss Elemér, második: Nuber Gusztáv.

VI.

Magas ugrás (földről).

Neveztek: Réthy Pál bp. t. e. (1), Zachar István bp. t. e. (3), Czeglédy István bp. t. e. (8), Ehrlich Jenő bp. t. e. (9), Sárkány Ernő eperjesi j. a. (12).

Első: Zachar 1.145 cmtr, második: Hollósy

VII.

330 yardos handicap (275 m.)

Neveztek: Réthy Pál bp. t. e. (1), Nuber Gusztáv bp. t. e. (2), Zachar István bp. t. e. (3), Kiss Elemér (13), Ujvári Cseh Ödön bp. m. e. (7).

Első: Ujvári, második: Kiss Elemér.

A d. u. 4 órai pesti vonattal érkeztek meg a budapesti vívómesterek is, kiket s küiönösen a világ híri mestert Italo Santellit egykori tanítványa Zachar Gyula üdvözölte francia nyelven.

Vívó verseny a Zöldfában.

A Rédey-kertből az ifjuság, meg a közönség is a Zöldfába vette útját, hol a nagytermet színültig megtöltötte.

A vívó akadémia rendezésére a versenyrendezés báró Chappon Samut kérte föl. Az akadémia bnn részt vettek Italo Santelli, Vermes Lajos kolozsvári egyetem torna és vívómestere, Kükemezey Árpád vívómester, ezenkívül Mészáros Ervin, Kerekrethy Miklós, Zachár Gyula, Porteleky László dr., Tasnády Endre (Budapestről), Moza József, Nestor Kamil, Gerson Béla, és Krenner Miklós (Kolozsvár) ameteur vívók.

A közönség egészen el volt ragadtatva a szép látványtól, s megéltézte, megtapsolta ugyancsak az egyes piéceket. Különösen elvált a közönség ragadtatva Santelli Italo és Báró Bothmer honvéd huszár főhadnagy vívásával.

A versenyen különben a következők mérték össze kardjukat: Santelli — Portelekivel, Br. Chappon — Székely tanítványával, Zachar Gyula — Mosa Józseffel, Santelli — Kükemezeivel, Kerekrethy Mosa J.-vel, Santelli — Vermessel, Porteleki — Mosa J.-vel, Porteleki — Kerekrethivel.

De legérdekesebbnek ígérkezett a br. Bothmer és az olasz mester Italo Santelli viadala s a közönség nem is csalódott várakozásában, mert valóban pompás látvány volt Italo Santelli karcsu magas alakja, amint hajlodozott, csapásra ugrott s amint e két hatalmas alak kardcsengések között összeroppant Santelli kardját a földhöz veregetve — valódi olasz hevességgel dühösen kiáltott s sziszegett. Santelli homlok vágásokat osztogatott Bothmernek, br. Bothmer pedig egy hatalmas mellvágást adott Santellinek.

A két ügyes s világhíri vívó annyira belemelegedett a vívásba, hogy az ameteurök alig tudták őket szétválasztani.

A közönség Bothmert és Santellit éljenezve távozott a teremből.

MULATSÁG.

A kongresszusi tánczestély.

Habár tulajdonkép csak ma végződik be a M. D. Sz. kongresszusa, mégis a tegnap este lezajlott bál képezte annak valódi zárkövét. A hol tánczólnak, ott már befejeződik a program s ha igaz az a német közmondás, hogy: »Ende gut, alles gut«, akkor a diákkongresszus kitünően sikerült, mert a tegnap esti mulatság nemcsak jó, de nagyon jó volt.

Ha egyetlen jogakadémia ifjuságának »jogász-bál«-ja is mindig a bálí saison legjobb mulatsága, milyennek kellett lennie annak a tánczestélynek, a melyet az ország összes főiskolái és egyetemei rendeztek. Erről csak annak volt fogalma, ki tegnap jelen volt a Kereskedelmi csarnok fényes csillárai által megvilágított elegáns teremben.

Az ember a farsang közepébe képzelhette magát.

Tánczos annyi volt, hogy a szép nem a gója hihetetlen magasságra emelkedett.

De miért írjunk itt a konvenczió nális és kánális bálí riportot.

A kongresszus tagjai rövid két nap alatt annyira ismertekké és tegyük hozzá kedveltekké tették magukat Nagyvárad közönsége előtt, mely már különben előre is szympathiával fogadta őket, hogy a tegnapi mulatság csak visszfényre volt annak a szíves vendégszeretnek, melyben Nagyvárad őket részesítette.

Egyébként a bál alkalmából a »Kongresszusi lapok« külön kiadása a következőket írja a tegnapi mulatságról:

A legszebb kongresszus.

— A mai tánczestély. —

A legszebb kongresszusról számolok be, t. i. a tánczestélyről, a hol az esetleg támadó vitákban a legbájosabb ellenfelekre akadhatnak a kongresszusnak leghevesebb szónokai is.

Oly ellenfelek ezek, kiknek egy pillantására el kell hallgatnia a legvérmesebb ellenvéleménynek, a kik nem az erő, hanem a gyönménynek a legvermésebb ellenfelekként jöttek el a kongresszusra.

Nagyvárad hölgyei azok, kik önközük munkájával illesztették a tagok jelvényeire a szövetség betűit . . .

E tettükkel, valamint a mai estélyen való megjelenésükkel mutatták meg, hogy a magyar ifjuság nemes mozgalmá iránt érdeklődnek . . .

De minden szónál szebben beszél a következő névsor:

Asszonyok: Beliczay Elekné, Böszörményi Gézané, Bihary Józsefné, Cseresznyés Albertné, özv. Eleméry Aurélné, dr. Fássy Lajosné, Ficzek Lajosné, Géczy Lajosné, Hlatky Endréné, Hegedüs Gézané, Hegyesi Mártonné, özv. Imre Jánosné, özv. Csányi Istvánné, dr. Konrad Márkné, Középegy Kálmánné, dr. Korda Kálmánné, özv. Magyar Gézané, dr. Persz Adolfné, Pally Lajosné, özv. Tannenberg Imréné, Száhlender Károlyné, Schwartz Eerenczné, Sebő Pálné, Szemes Imréné, Stetner Árminné, Szokoly Tamásné, dr. Tóth Mártonné, özv. Tóth Józsefné, dr. Vári Szabó Béláné, Vezekényi Alfrédné, Zathureczky Albertné Hoffmann Henrikné.

Leányok: Beliczay Irén (Belényes), Böszörményi Mathild, Bihary Margit, Cseresznyés Lujza, Csányi Margit, Eleméry Irma, Elemér Klára, Ficzek Margit, Géczy Irén, Hegedüs Irén, Hegyessi Katinka, Imre Jolán, Kiss Anna, Kondrad Margit, Középegy Ilonka, Korda Boriska, Korda Irén, Kis Ernesztint, Lakatos Krisztina, Nagy Ida, Micsinyei Thekla, Magyar Gabriella, Persz Aranka, Pally Erzsike, Reesky Vilma, Reitzner Irma (Körmöczbánya), Szokoly Ilonka, Száhlender Margit, Szemes Mariska, Szemes Ilona, Steiner Kornélia, Sipos Elza, Serényi Vilma, Schwarcz Margit, Sebő Anna, Tóth Mariska, Tóth Margit, Tóth Elza, Vári Szabó Margit, Zathureczky Pólka.

Az igen csinos fehér peluche tánczrendeken M. O. P. betű állott.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt kereskedő. Fried Vilmos kötegyáni kereskedő megbukott. Mivel se könyveket nem vezetett, se mérleget nem készített: ennek folytán megindították ellene a vizsgálatot. A nagyvárad kir. törvényszék előtt tegnap tárgyalták ez ügyet s e végtárgyalás alkalmával, teljesen behibonyult a vádlott ékessége. Fried Vilmos rövid tanácskozás után »vétkes bukás vétségével eszményi halmazatban lévő családi bukás büntetésében vétkesnek« mondta ki. (Gyönyörű magyar stylus, talán a miniszterektől vettek társalgási leczkékét!) és nyolez havi börtönre ítélte a törvényszék. Az ítélet ellen az ügyész és a vádlott felebezett.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

13.

Az asztal előtt állt, a lámpa fénye sápadt arczára esett Vilmosnak; nagyon hasonlított Leonorára bár a homlokán valami nagy, talán kard vágás volt s így szemöldökéből egy kevés hiányzott, csak szemei kellemesebbek, barátságosabbak voltak, mint azé.

Ottó sohasem vette észre a hasonlatosságot annyira mint most, mikor részvétét nyilvánította, követelte részét a szenvedésben, ha a titkot a fivérre bizza biztosan előnyösebb mintha a lányra bizza volna.

— A legrosszabbat nem tudod. Apám nem természetes halállal mult ki.

Nebány pillanatig mindketten hallgattak, egymás lelkébe akartak látni.

— Sejtettem — szól Vilmos csendesen.

Ottó elővette noteszt s egy levelet mutatott barátjának.

— Ezt a levelet íróasztalán találtam a temetés után, egy héttel irta halála előtt, mellette egy doboz morphiunu volt. Az orvosok szívvelhűdést állapítottak meg, senki sem tudott semmiről csak én.

— Biztosan tudod ezt?

— Nem is tudom az ellenkezőt elgondolni. E levélben — csak nekem szól, senkinek sem mutathatom meg — azt írja, hogy az üzlet már néhány hete rosszul megy, a verseny

tovább nem bírja, felesége pénzét pedig nem akarja belevetni. Különös, hogy más pénzéhez nyulni nem tartotta visszaszámolni, míg a mama pénzét nem bántotta, nem tudta megtenni hogy anyám nevét aláírassa egy papírra melyből ő úgy sem okosodhatott volna ki, hogy így megrabolja a vagyonától, nem volt képes. És épen azért vetett véget életének. Részemről megfoghatatlan a jó és rossz fogalmának illetlenül való össze zavarása.

— Igaz, mainap kitudja még a kettő közti különbséget? Csak régi emberek mint te és én, vagyunk, állnak még ellen a modern erkölcsöknek.

Nem is tudom, hogy maradhattunk olyan hátra, mikor szüleink jó példával jártak előttünk! felelte Vilmos gunyosan.

— Én sem tudom felfogni ezt a bolondságot. Türelmetlen volt a földön neki, irtózatossá anélkül, hogy meggondolta volna mi vár rá, a másvilágon anélkül, hogy ismerte volna azt a más világot sietett oda, bár végtelenül rossz szabb lesz ott. . . . Szegény apám! szegény apám! Olyan nagyon szerettem, úgy tiszteltem becsültem.

Hangja szinte elhalt a felindulástól, Vilmos szemei is fénytelenek.

— A szeretett s a becsülést részemről senki sem veszítheti egy könnyen — szólt keserű mosolylyal, hogy az ismeretlent nagyon is ködszerűen szeretik az emberek fejtegetni, mintha a vallás nem világosítana fel azokról, és épen azért van az emberek fogalmában a jó a rosszal olyan határozatlanul össze keverve.

— Lehet, soha sem gondolkodtam róla annyit mint az utóbbi időkben. Tudod az Aret-huza villában könnyű vérrrel vidáman éltünk, ettünk, ittunk, sétáltunk utaztunk, egymás után ünnepeltünk a nélkül, hogy a holnapi napra gondoltunk volna még kevésbé a halálra; hogy mi lesz azután, azzal nem törődünk. Egy ilyen lesújtó esemény szükséges gyakran, hogy az embereket észükre térítse és megmutassa, mily gyorsan elmúlik az élet.

— És te most arra akarod birni anyád hogy azt tegye mit apád nem mert előtte fel sem hozni?

— Nem tehetek mást.

— Kedves barátom! mit válsz magadra! A helyzetben lehet én is így tettem volna; de mégis félek nagy dologba vágod a fejszedet. Mit értesz te a cukorgyártáshoz? engedj meg, hogy nyílt vagyok, de azt hiszem, hogy ez nem sokat árt.

— Igaz! tökéletesen úgy van! De szorgalommal munkával, azt hiszem majd csak beletörődöm azon kívül, Dümönt igazgató nagy segítségemre lesz. Apám az utóbbi időben mindent rábizott nagyon hü, becsületes ember.

— Ugyan kire lehet ezt ma mondani? a csalódás keserves lesz.

— Semmi okom rá, hogy Dümöntöt gyanúsítsam. Apámat sokszor figyelmeztette de hiába.

— De mivel veszed rá anyád, hogy nevét alá írja? Mindent elakarsz mondani neki?

— Az hiába való volna! Egyszerűen elébe teszem a lapot, nála az egyre megy.

Akartam ugyan a dologról vele beszélni, de már első szava fél beteggé tett és elvette minden kedvemet. Minél kedvesebbet beszél vele róla az ember, annál jobb. Természetesen most mindenben takarékoskodnunk kell, a gyermekeket óléso intézetbe kell vinnem; a henyélésnek élvezetnek vége, munka tanulás következik és Isten segítségével én mindenre kész leszek. Semmi sines már utamban még az ábrándok sem.

(Folyt. köv.)

A törökök hátrálása.

— Harec Larissa körül —

A török vezér, Edhem pasa hadi bulletinjeiben ujabbant azt jelentette, hogy Larissa elfoglalását óráról-órára várja. Viszont Konstantin trónörökös is azt telegrafirozta Athénbe, hogy a görögök helyezte kitünő. De azért mindketten segédszereket kértek egy füst alatt. A

porta erre még négy redif hadosztály mozgósítást rendelt el, a görög hadügy-miniszter pedig az utolsó ép-kézlab ember is a határra küldte. A városok helyőrség nélkül maradtak, a rendőroket és csendőroket is a csatatérre rendelték és most polgári őrség ügyel fel otthon a közrendre. A görögök heroikus erőkifejtése meg is tette hatását. Mai távirataink azt az örömdetes meglepetést hozzák hírül, hogy a görög csapatok a törököket a határról véres csaták után visszanyomták és azok Elaszona, a török főhadi szállás felé húzódnak vissza.

A görög hajóraj két részre oszolva az artai és szalonikii öbölben folytatja a kikötők bombázását. Ezen utóbbi a török főszereg élelmi raktárát is összelötte és csapatokat tett partra úgy, hogy Edhem pasának 8000 emberből álló sereget kellett oda rendelni, nehogy visszavonulási útját fenyegezzék. Hogy török részen baj van, azt az a körülmény is mutatja, hogy az arnauta-bandáknak is engedélyt adtak már a törökök arra, hogy betörjenek Epirusba, továbbá Ozman pasa is a harcztérre sietett.

Ujabb távirataink különben a következők:

A görög hajóraj akeziója.

Athén, apr. 23. (Saj. tud. táv.) *Katerina bombázása közelgésében a török sereg élelmi főraktára is elpusztult. A görög nyugati flotta Letochiri külső kikötőjét lövöldözte és azt fel is gyújtotta.* Edhem pasa aki nagyon fél attól, hogy ha ezen oldalon görög csapatok szállnak partra, neki hátába kerülhetnek, legott 8000 katonát indított utnak a tengerpart fele! Larissából jelentik, hogy a görögök a török sereg által odahagyot Rapsani és Hageni nevű helységeket megszállották.

Athén, apr. 23. (Saj. tud. táv.) A páncélos hajóraj Katerinát bombázza. A városnak számos középülete, köztük a vámhivatal is rombadőlt. A nyugati hajóraj Murtas kikötőjét lövi Prevesától északra és *elfogott egy török szállító gőzöst, melyet Korfuba vontattak.*

Görögök diadala.

Athén, 23. (Saját tud. táv.) **A görögök Griczoválit újból elfoglalták, miután az evzónok (nemzetörök) és egy hegyi ütég a Szt. György kolostortól keletre eső hegyeket megszállották és a törököket oldalba támadták.** A törökök több órai elkeseredett küzdelem után a görögöket Matiból és Likáriából kiszorítván 350 főnyi cserkesz lovasságot zudítottak a görögökre. Ezeket azonban a görög tüzérseg és a nemzetörök véres veszteséggel visszaverték. Miután a csata egész nap tartott a görög gyalogság és tüzérseg, mely Tyrnovestól Karabeliig félkörbe volt állítva, a törököket Likáriából kiszorította és megverte. **Ugy hirdik, hogy a törökök a Meluna szoroson át Elaszónába vonulnak vissza.**

Ozman basa a harcztéren.

Konstantinápoly, apr. 23. (Saját tud. táv.) Ozman Gázi basa ma este a thesszáliai harcztéren utazott. A török hadsereg kitünősége gazdag katonai tapasztalatait akarja Edhem pasa oldaán a törökök javára érvényesíteni.

Harec a szorosokért.

Athén, április 23. (Saját tud. távirata.) A Reveni-szorosban tovább folyik a küzdelem.

A törökök támadása azonban gyengülni látszik, mintha arra lenne rendelve, hogy Edhem pasa előnyomulását Larissa felé fedezze. A megerősített görög tüzérseg azon fáradozik, hogy a Vigliánál álló török ütőget, mely a Smolenszki dandárnak Damasi felé való előnyomulását akadályozza, elhallgattassa és leszerelje. Viglia elfoglalása lehetővé tenné a Smolenszki és Dimopulo-dandárok egyesülését Bugházi táján. Tymoras és Mati mellett nagyon élénken folyik a harc.

Trónörökös veszélyben.

Athén, április 23. (Saját tud. táv.) A ravennai ütközetnél egy török lovas csapat neki vágatott a trónörökösnek s csak futva mekúlhett meg.

A görögök Epirusban.

Arta, április 23. (Saját tud. távirata.) Az itteni préféktus Philippidesbe ment, melynek lakossága őt előljárójává választotta. Manos ezredes jelenleg Strinában tartózkodik.

Ujabb mozgósítás.

Konstantinápoly, április 23. (Saját tud. táv.) Azt beszélük, hogy az 1. hadtest 7. redifdandára, a 2. hadtest 15. brigád dandára és a 3. hadtest 12. redif hadosztálya legközelebb mozgósítani fognak és Thesszáliába indulnak. A francia konzulátus megkezdte a görögök közt a menlevelek kiosztását. A városban való tartózkodásra kiszabott 15 napi határidő csak a kereskedőknek szól, egyéb görög polgároknak 3 nap alatt kell elhagyni a várost. A görög kereskedelmi hajókat zár alá vették.

TAVIRATOK.

A német császár útja.

Bécs, apr. 23. (Saját tudósítónk távirata.) A német császár vonala a nyílt pályán mozdony romlás miatta megállott csak háromnegyed órai késéssel érkezett Berlinben.

Osztrák kvóta bizottság.

Budapest, április 23. (Saját tud. távirata.) Az osztrák kvóta bizottság 30-án érkezik Budapestre s a főrendiházban tartja ülését. A két bizottság tárgyalása kétségtelenül eredménytelen lesz.

Bánffy rendjele.

Bécs, április 23. (Saját tudósít. távirata.) Hivatalosan jelentik, hogy báró Bánffynak a porosz király nem az I. osztályu vörös sasrendet adományozta, hanem a Badeniéhoz hasonlóan a vörös sasrend nagykeresztjét.

Kereskedelmi iskolák tanulmányuton.

Budapest, április 23. (Saját tud. távirata.) A székesfehérvári és brassói keresk. akadémia növendékei tanulmányuton vannak Olaszországban. Rómában Gauter miniszternél tisztelgett a tanári testület és Faludy igazgató megköszönte, hogy az összes műkincseket díjtalanul tekinthették meg. A miniszter igen szívesen válaszolt s kifejezést adott a magyarok iránt érzett rokonszenvének.

A függetlenség Larissába.

Larissa, április 23. (Saját tud. távirata.) Az idevezető országutat egészen ellepték a falukból érkező menekülők, juhnyájak és állatcsordák. Larissában minden talpalatnyi hely el van foglalva. Az élelmiszerek mind elfogytak a kórházak tele. Ápoló nőket és sebésze-

ket sürgősen keresnek, mert még egyre hozzák a sok sebesültet a városba, úgy hogy az operációkat kloroform használat nélkül kell rajtuk végrehajtani.

Ováció Umberto-nak.

Róma, április 23. (Saj. tudós. távirata.) A vidékből és az ország minden részéből egyre érkeznek a sürgönyök, melyek az olasz király szerencsés megmenekülése alkalmából nyilvánuló hazafias örömyilvánításokról és tüntetésekről számolnak be. Ugy Itáliából, mint a külföldről számos üdvözlő sürgöny érkezett a kormányhoz és a királyhoz, a mi királyunktól is. A nápolyi herceg ma ideérkezett Flórencz-ből, hogy személyesen gratuláljon a királynak megmeneküléséhez. Az olasz király úgy menekült meg, hogy a tőr elől kocsijában felemelkedett és hátrahúzódott.

A méregkeverők ügye.

Szeged, április 23. (Saját tud. távirata.) A szegedi törvényszék ma tárgyalta ismét a méregkeverők ügyét, azonban br. Konradschein Oszkár elnöke alatt a törvényszék elhatározta, hogy az újabb gyilkosságok tárgyalásának befejeztéig elhalasztja a tárgyalást.

KÖZGAZDASÁG.

Lóosztályozás. A mozgósítás esetén katonaszolgálatra alkalmas lovakat szerdán és csütörtökön osztályozták a nagyváradai lóvásártéren. A vegyes bizottságban a polgári hatóság részéről Darvassy Lajos tanácsos, Guttmann József, Kaczián Károly, és Alexander Lajos állatorvos, a katonaság részéről Engelbach tüzérfőhadnagy voltak jelen. Az első napon az elővezetett 300 lóközül 90-et a második napon 875 közül 165 lovat találtak hadi gyakorlatra alkalmasnak. A mozgósítás esetén beosztandó hátsó lovak legmagasabb értékét 500 forintban állapították meg.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. április 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és ezegei sorsjegy kölcsön	137.—
Osztrák járdék papírban	100.60
Osztrák járdék ezüstben	100.50
Osztrák járdék aranyban	122.50
Osztrák korona járdék	100.50
1860. osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	376.74

Osztrák hitelintézeti részvény	343.80
Osztrák-magyar államvasúti részvény	834.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	953.—
Német birodalmi márka	58.65
London vista	119.60
Páris vista	47.57 1/2
20 márkás arany	11.72

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Müncheni PSORR sör a „Fekete Sas“ éttermében:

Van szerencsém tudomásul hozni, hogy folyó hó 24-én, azaz ma, szombaton este a „Fekete Sas“ éttermében közkívánatra

PSORR SÖR

hordóból lesz felszolgálva.

A n. é. közönség számos látogatását kérve

kiváló tisztelettel

Hillinger Lipót.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri- szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban

minden modern ízlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.

Hajlított fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Couláns eljárás!

Kivánatra rajzok és költségvetések.

88-9-20

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő-berendezések.

Salon garnitúrák 55 forinttól feljebb

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Kossuth-utczán* (Biharmegyei takarékpénztárral szemben) a mai modern kornak megfelelő

BUTOR ÜZLETET TÓTH és TONK

cég alatt nyitottunk, hol mindennemű száraz anyagból készült

fa, kárpitos, vas, valamint konyha-butorokat

raktáron tartunk. — Asztalos és kárpitos-műhelyünket melyet saját felügyeletünk alatt vezetünk, ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. — Nagy raktárt tartunk mindenféle butorokból; továbbá *szállodai, vendéglői, kávéházi* berendezéseket a legolcsóbb árban szállítunk és pontosan fogantositunk. — **Javításokat és csomagolást** elvállalunk a legolcsóbb árban.

Becsés megrendelését kérve, kérjük raktárunkat megtekinteni, s maradunk kiváló tisztelettel:

TÓTH JÓZSEF,
asztalos.

Két tanuló felvétetik.

TONK EMIL,
kárpitos.

Diványok legjobb kivitelben 15 forinttól feljebb

Afrik matracok 5 forinttól feljebb

Lószőr matracok 14 frittól feljebb

Szent László könyvnyomda r. t.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Dusan berendezett könyvnyomdánk *jutányos árak mellett* elvállal és készít *izléses kivitelben*

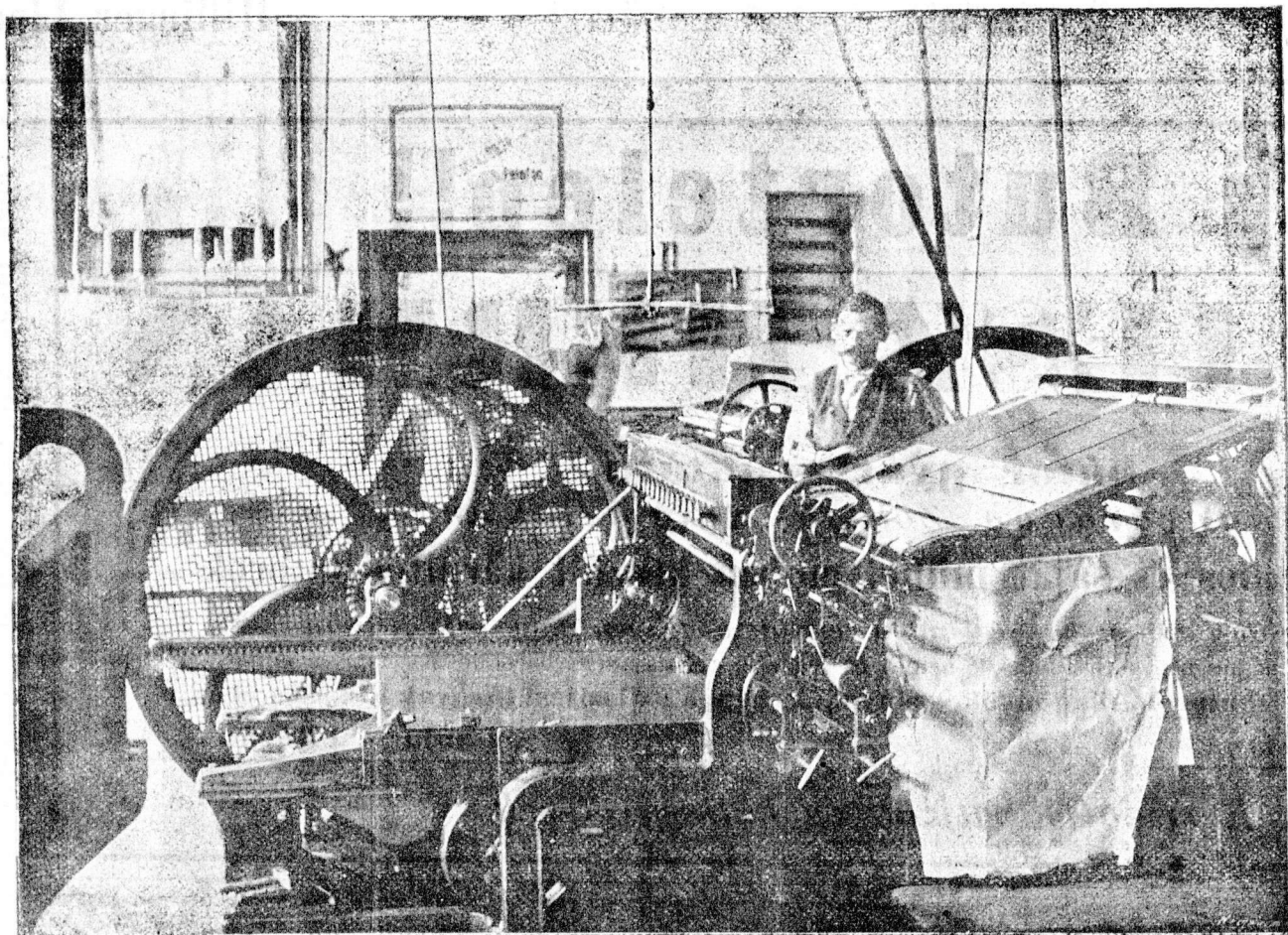
—> szinnyomással <—

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT

tetszés szerinti szöveggel

—> olcsóbban mint bárhol. <—

Nyomdai gépterem.

Műintézetünket rövid fennállása óta azon megtisztelő kitüntetés érte, hogy országos hírnevű emberek meglátogatták. Nagyszabásu kiadványainkról elismerőleg nyilatkoztak. Több nagy mű került ki nyomdánkából, melyek országos hírnevű szakértők által megbíráltattak, ezen urak kifejezést adva annak, hogy a vidéki nyomda-iparnak becsületet vivott ki czélszerűen berendezett **könyvnyomdánk**. Nem kiméltünk áldozatot s joggal elmondhatjuk: ilyen berendezett nyomdával nem dicsekedhetik a vidék.

Legkitünőbb szerkezetű **gyorssajtók**, melyek gázmotórikus hajtással vannak felszerelve.

Betű többféle válfaja található, melyekről mintakönyvvel készséggel szolgálunk t. megrendelőinknek.

Kiváló tisztelettel

az üzletvezetőség.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,
LEVELEFEJEK,
SZÁMLÁK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., K
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.